

REMISSYTTRANDE

Ert Dnr: M2021/01389

Vårt Dnr: 2021_25

2021-09-15

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

johan.gannedahl@regeringskansliet.se

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV OM ÄNDRING AV DIREKTIV 2003/87/EG OM ETT SYSTEM FÖR HANDEL MED UTSLÄPPSRÄTTER FÖR VÄXTHUSGASER INOM UNIONEN SAMT OM ÄNDRING AV BESLUT (EU) 2015/1814 OCH FÖRORDNING (EU) 2015/757

IKEM – Innovations- och kemiindustrierna har tagit del av rubricerade förslag och vill lämna följande synpunkter

VÅRA MEDLEMSFÖRETAG HAR EN VIKTIG ROLL I OMSTÄLLNINGEN AV SAMHÄLLET

Våra medlemsföretag producerar viktiga insatsvaror som är nödvändiga i princip alla förädlingskedjor. Därför är företagets förmåga att bidra till sina kunders omställning en förutsättning för en lyckad omställning av samhället i stort. Företagen är utpräglat exportorienterade och utsatta för internationell konkurrens. Genom vidareförädling av klimatvänlig el i effektiva processanläggningar kan svensk industri möta internationell efterfrågan, bidra till en positiv handelsbalans och samtidigt bidra till global klimatnytta. En nyckel till framgång i det sammanhanget är global konkurrenskraft. Därför är lika spelregler för industrin såväl inom som utanför Europa en viktig förutsättning både för långsiktig tillväxt och omställning inom industrin.

EN FRI TILLDELNING SOM TÄCKER BEHOVEN ÄR EN FÖRUTSÄTTNING FÖR OMSTÄLLNING

Energiintensiv industri är kapitalintensiv, globalt konkurrensutsatt, har långa investeringscykler, har behov av att rätt förutsättningar föreligger vad gäller infrastruktur, energiförsörjning, bioråvaror, kostnader och stödjande lagstiftning. En fri tilldelning som skyddar mot koldioxidläckage under omställningen är nödvändig för att klimatneutrala produktionslösningar ska kunna tas fram och införas i industrin.

Sjöfart föreslås gå in i existerande ETS

Sjöfart bör inte gå in i existerande ETS då det riskerar att driva upp utsläppspriset. Det är viktigt att styrmedel för sjöfarten blir så kostnadseffektivt som möjligt och inte ökar industrins kostnader för sjötransporter.

Utsläppsminskning 2005-2030 för ETS sektorn föreslås uppgå till -61%

Omfördelning bör ske så att ESR sektorn (samhällssektorer utanför ETS) tar en större andel av bördan så att den största bördan inte läggs på den globalt konkurrensutsatta industrin. Den föreslagna ökade målsättningen för ETS sektorn innebär en årlig minskningstakt på -4,2%, vilket nästan är en fördubblad minskningstakt jämfört med idag (-2,2%). Detta skapar en ökad risk för koldioxidläckage.

Total mängd utsläppsrätter föreslås bestämmas 2026 då en "one-off reduction" föreslås ske baserad på genomsnittliga utsläpp beräknat från 2021

IKEM anser att föreslagen "one-off reduction" inte ska genomföras. Det är mer ändamålsenligt att nuvarande minskningstakt på 2,2% gäller fram till 2026 och att en anpassad LRF tillämpas från den tidpunkten.

Fri tilldelning föreslås förutsätta energikartläggning och genomförande av åtgärder med återbetalningstid på <5år eller -25% av fri tilldelning

ETS handlar om att minska utsläppen av klimatgaser i energiintensiv industri. Det finns ingen direkt koppling mellan krav på genomförande av effektiviseringsåtgärder minskade utsläpp av klimatgaser. För energiintensiv industri är effektiv energianvändning en helt avgörande fråga för lönsamhet och är sedan länge prioriterad av rena kostnadsskäl. Förslaget vilar på den felaktiga grunden att energianvändning är negativt och innebär en omotiverad dubbelreglering som riskerar att göra omställningen till klimatneutral produktion svårare.

Fri tilldelning till företag som omfattas av CBAM föreslås fasas ut med 90% tilldelning 2026 som minskar till 0% tilldelning 2036.

CBAM är ett helt nytt styrmedel och osäkerheter råder om dess effektivitet och effekten på konkurrenskraften hos de omfattade företagen i första fasen. Vidare tillhandahåller det föreslagna CBAM inget skydd mot koldioxidläckage för export utanför EU. Därför ska någon utfasning av tilldelningen inte ske innan konsekvenserna för omfattade sektorer noga har analyserats. Det utesluter enligt IKEM ett införande direkt efter den inledande fasen 2023-2025.

Ett nytt separat ETS för byggnader och vägtransporter föreslås starta med rapporteringskrav 2024 och med krav på innehav av utsläppsrätter för utsläppen från 2026.

Det är bra att byggnader och vägtransporter ligger utanför nuvarande ETS. Det är viktigt att utsläppen för dessa sektorer kan ske på det mest kostnadseffektiva sättet så att eventuella kostnadsökningar för industrins transporter hålls till ett minimum särskilt då svensk industri i regel har en lång transportväg till sina kunder.

För Market stability reserve (MSR) föreslås att intagshastigheten till MSR ligga på 24% då TNAC når ett visst värde. Max antal utsläppsrätter i MSR föreslås vara 400 miljoner utsläppsrätter.

En stark global konkurrensförmåga hos industrin är helt avgörande för att kunna göra de mycket omfattande investeringarna som en omställning till klimatneutral produktion innebär. Utgångspunkten att utsläpp ska göras till lägsta kostnad är därför helt central. Det är också grundprincipen i ett CAP & TRADE instrument som ETS. Förslaget att permanenta den tillfälliga fördubblade höjningen av intagshastigheten till MSR samtidigt som utsläppsreduktionskravet föreslås påtagligt höjas för ETS företag hotar leda till högre kostnader för utsläpp utan klimatvinst. Den för MSR fastställda intagshastigheten på 12% ska bibehållas.

Ett eventuellt överskott av utsläppsrätter utöver 400 miljoner utsläppsrätter i MSR ska inte annulleras utan istället användas för att undvika tillämpning av CSCF som annars får till följd att inte ens de mest klimateffektiva företagen i varje riktmärke får en avkortad tilldelning.

Den fasta fördelningen mellan utsläppsrätter för auktionering (57%) och för fri tilldelning (43%) föreslås kvarstå

Då en snabbare minskning av utsläppen förväntas ske i kraftsektorn än i industrin fram till 2030 behöver fördelningen mellan auktionering och fri tilldelning förändras så att andelen för fri tilldelning inte urholkas och istället kan anpassas till faktiska behov. En sådan ändring är nödvändig eftersom även de mest klimateffektiva företagen inom varje riktmärke annars riskerar få en avkortad tilldelning.

RIKTMÄRKEN MÅSTE AVSPEGLA VERKLIGA OCH REALISTISKA TEKNISKA MÖJLIGHETER

Riktmärken ska baseras på verkliga och faktiska data och avspegla vad som faktiskt går att åstadkomma av de företag som omfattas av riktmärket. Metoden för uppdatering av riktmärken bygger på att observera förbättring föregående år och extrapolera den för framtida år. Orealistisk skärpning av riktmärken riskerar att leda till att inte ens de bästa företagen kan få sina utsläppskostnader täckta för 2021-2030. Riktmärken ska inte baseras på användning av resurser som det råder brist på eller som inte finns tillgängliga över hela EU.

Riktmärken som utgångspunkt för fri tilldelning av utsläppsrätter föreslås att skärpas med en högre årlig minskning (-2,5% jämfört med nuvarande -1,6%)

Det finns ingen naturlag som stöder att företag som gjort stora investeringar för minskade utsläpp i sin produktion också fortlöpande kan minska sina utsläpp i samma takt efterföljande år. För stora komplicerade anläggningar infaller de stora underhållsstoppen med 5-6 års mellanrum. För att undvika att riktmärken skärps i en takt som inte motsvaras av vad som är realistiskt möjligt för företagen att åstadkomma ska den årliga minskningstakten inte höjas.

RISK FÖR KOLDIOXIDLÄCKAGE SKA VARA RÄTTVISANDE FÖR DELSEKTORER OCH VÄRDEKEDJOR

Den metod som används bygger på en kombination av handelsintensitet och utsläppsintensitet. Utsläpp räknas per anläggning men förädlingsvärde räknas per företag.

Metoden ger upphov till statistiska brister och ger inte möjlighet att ta hänsyn till delsektorer exponerade för en hög risk för koldioxidläckage eller koldioxidläckage i en sammanhängande förädlingskedja.

Det ska vara möjligt att använda mer finfördelad data som ger en rättvisande bild av hur en sektor eller delsektor är exponerad för koldioxidläckage. Det ska också vara möjligt kvalitativt bedöma risken för koldioxidläckage i en sammanhängande förädlingskedja.

Under perioden 2021-2030 kan betydande förändringar ske av handelsintensitet och utsläppsintensitet som motiverar att en sektor eller delsektor

Det ska vara möjligt för en sektor eller delsektor att visa att förändringar skett som gör att de uppfyller kraven för att anses vara utsatta för risk för koldioxidläckage.

INDIREKTA KOLDIOXIDKOSTNADER PÅ ELPRISET

Både direkta och indirekta kostnader är en följd av ETS. Därför måste skyddet mot koldioxidläckage omfatta såväl direkta som indirekta kostnader. Direkta kostnader kompenseras genom den fria tilldelningen. Införande av kompensation för den indirekta kostnaden är idag valfritt för varje medlemsstat och styrs av statsstödsregler. Urvalet av sektorer som har rätt till fri tilldelning respektive indirekt kompensation skiljer sig åt. Den restriktiva hållningen mot indirekt kompensation och olika spelregler i medlemsstaterna innebär sammanlagt en snedvriden konkurrenssituation mellan företag inom EU och ett hinder för elektrifiering som medel för klimatneutralitet.

Företag som har rätt till fri tilldelning för direkta utsläpp ska också kompenseras för sina faktiska indirekta kostnader för el. Kompensation ska ske på EU-nivå och vara tillgänglig för alla omfattade företag. EU:s egna resurser kan användas för detta.

INGEN LINJÄR REDUKTIONSFAKTOR FÖR NYA DELTAGARE

Nya deltagare ska inte omfattas av den linjära reduktionsfaktorn eftersom det skapar olika spelregler för nya och gamla anläggningar i samma sektor. Nya anläggningar skulle annars få en tilldelning som är lägre än de riktmärken som tagit hänsyn till teknisk utveckling.

ERKÄNNANDE AV CCU SOM ICKE-UTSLÄPP

En robust och konsekvent metod för redovisning av växthusgasutsläpp är en förutsättning för ett väl fungerande ETS. CCU ger möjlighet till klimatneutral produktion och minskat behov av ny råvara. CCU bör därför erkännas som ett icke-utsläpp på samma sätt som CCS för att det ska finnas incitament att använda CCU som metod för klimatneutralitet.

STÖD TILL INNOVATION

Europa behöver en globalt konkurrenskraftig industri som driver omställning och fortsatt tar fram nya hållbara innovationer, nya produkter och förser samhället med arbetstillfällen. Därför är det avgörande att öka resurserna och främjandet av finansiering och marknadsintroduktion av ny teknik. Översynen av ETS ska göras på ett sätt som stöder en sådan utveckling.

RÄTTSLIG FÖRUTSEBARHET

Rättslig förutsebarhet är avgörande för investeringar inom industrin. Därför bör alla huvudsakliga delar av lagstiftningen som direkt påverkar industrin skrivas in i ETS-direktivet och inte bli föremål för hantering i implementerande eller delegerade akter.

Mikael Möller
Chef Näringspolitiska EU-frågor
IKEM